

EMLÉKEZTETŐ

A Halászati Operatív Program 15. Monitoring Bizottsági üléséről

Időpont: 2015. november 20. (péntek)

Helyszín: Budapest

Napirendi pontok:

10:40-10:45	1.	Az ülés napirendjének ismertetése, jóváhagyása
10:45-11:00	2.	A HOP V. számú módosítása (HOP IH)
11:00-11:15	3.	A HOP 3. tengely – A Közösségi Halmarketing Program keretében megvalósuló közbeszerzési eljárások (HOP IH)
11:15-11:30	4.	HOP pénzügyeinek alakulása (HOP IH)
11:30-11:45	5.	A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program jelenlegi állása (HOP IH)
11:45-11:55	6.	Egyéb
11:55-12:00		Zárás

Gábor János elnök úr köszöntötte a Monitoring Bizottság (a továbbiakban: MB) tagjait, az Irányító Hatóság vezetőjét, képviselőit, valamint az Európai Bizottság Tengerügyi és Halászati Főigazgatóságának képviselőjét, Raimonds Vesers urat. A bizottság határozatképességét megállapította. Az ülésen szavazás nem szerepel egyik napirendi pont esetében sem.

Az elnök úr megnyitó beszédében a 15. ülés alkalmát méltatta, és megköszönte a Tagok eddigi munkáját. A programozási időszakok 7 éves ciklusainak átfedő jellegét fejtette ki: a befejeződő program zárása időben áttolódik az új program indulásába, biztosítva ezzel egyfajta folyamatosságot.

Magyarország Európai Unióhoz történő 2004-es csatlakozásakor a halászati ágazat finanszírozása uniós szinten a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközből (HOPE) történt. A két éves időszak komoly tanulási időszak volt, ahol az Agrár- Vidékfejlesztési Operatív Programmal (AVOP) egybevetően közös monitoring bizottság működött. Az ekkori munkában az önállóság megőrzése és az elképzelések érvényre juttatása volt az egyik fő feladat, melyet sikerült véghezvinni, a program sikerrel zárult. Ezt követően kezdődött a 2007-2013-as időszak operatív programja, a Halászati Operatív Program (HOP), melynek zárása 2016-ban történik. A HOP MB-nak még lesz egy soron következő ülése, ahol az éves előrehaladási, illetve a zárójelentést kell elfogadnia.

Az elnök úr kiemelte a halászati ágazat szerencsés helyzetét: önálló strukturális alap, illetve önálló alap keretében részesül a Közös Halászati Politika folytán a támogatásokból, emellett önálló MB vehet részt a folyamatok alakulásában.

Hozzátette, küszöbön áll az új Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) beindítása. Megköszönte a Tagok eddigi hathatós munkáját, majd az előzetes jelzés alapján átadta a szót az Irányító Hatóság (a továbbiakban: IH) vezetőjének, dr. Viski Józsefnek.

Dr. Viski József (IH, vezető) köszöntötte a tagokat, kiemelten Raimonds Vesers urat. Elmondta, hogy személyesen, illetve intézményileg (Miniszterelnökség) másfél éve kapcsolódott be a HOP működtetésébe és végrehajtásába, és ha nem is zökkenőmentesen, de sikerrel vette az akadályokat a Földművelésügyi Minisztérium munkatársaival egyetemben, így nem elégséges, hanem jó szinten működik a program tovább a zárásig. A programok párhuzamos zárása és indítása jelentős feladat, amelyet az IH sikeresen teljesít, köszönhetően a kormányzati szerveknek, a MB munkájának és a DG MARE (Tengerügyi és Halászati Főigazgatóság) segítségének. A Bizottság részéről egy nagyon konstruktív, napi szintű együttműködést tapasztalt az IH, amelynek során mindig az ágazat képviselője mindig elsődleges helyen állt. Hozzátette szintén: nagy szerencse, hogy az ágazatra külön operatív program, külön forrás vonatkozik, így annak nem a mezőgazdasági forrásokkal kell versenyeznie. Megköszönte a Tagoknak az eddigi munkájukat, Gábor János elnök úrnak pedig a szervezést, amely által egy hatékony és jól szervezett MB jött létre.

Gábor János elnök úr megköszönte a méltató szavakat és egyetértését fejezte ki: valóban szerencse az, hogy kisméretű az ágazat. A működést illetően elmondta, a nem konkrétan szakmabeli tagok szélesebb aspektusból tekintettek a kérdésekre, de nagyon kevésszer fordult elő, hogy nem konszenzusos döntés született, így elmondható, hogy komoly viták nélkül tudott működni a MB.

A MB Tagjai az ülés napirendjét egyhangúlag jóváhagyták.

Ezt követően a szót átvette **Raimonds Vesers úr, az Európai Bizottság képviselője**. Köszöntötte a jelenlévőket, és elmondta, a napokban kellemesebb Magyarországon tartózkodni, ugyanis a párizsi terrortámadás következtében a brüsszeli élet is fokozott biztonsági intézkedések közepette folyik. Ez egy olyan körülmény, amelyet az ember nem tud befolyásolni, ezzel szemben vannak olyan körülmények, amelyet tud, mint pl. a MAHOP elfogadásának előmozdítása. Megköszönte az IH és a Bizottság jó kapcsolatának méltatását, ezzel a Bizottság is maximálisan egyetért. Felhívta a figyelmet a MB ülések kapcsolódó munkaanyagainak a megfelelő időben történő kiküldésére, lehetővé téve, hogy a Tagok érdemileg is át tudják nézni a dokumentumokat. Vesers úr elmondta, érhető, hogy mindenki előre tekint és készül az új programra, de korai lenne még a jelenleg futó HOP-ot lezártnak tekinteni. A források felhasználásának, a kitűzött célok elérésének nyomon követése különösen fontos, amikor a program a vége felé közeledik. Ezen értékeléseket tartalmazó dokumentumokhoz fontos, hogy a MB Tagok időben hozzáférjenek. A jelenlegi operatív program zárásához szükséges erőforrások biztosítására érdemes odafigyelni, hogy a zárás gördülékenyen és késedelmek nélkül történhessen.

Gábor János elnök úr az elhangzott észrevételek kapcsán hangsúlyozta, a programzárásra az érintett szervek fel vannak készülve, majd példaként említette a SAPARD-HOPE-HOP egyidejű futásának sikeres menedzselését. Eddig három bizottsági kapcsolattartóval dolgozhatott együtt Magyarország a HOP ideje alatt: elsőként *Martina Tuptova*, majd *Signe Aaskivi* asszony, és végül jelenleg *Raimonds Vesers* úr segít az ügyek intézésében. Az elnök úr hozzátette, valószínűleg az édesvízi haltermelés, az akvakultúra sokkal érdekesebb szegmens, mint a nagy gerincet alkotó tengeri halászati téma az

Európai Unión belül. Biztosította Vesers urat, hogy Magyarország igyekszik minden tudást és információt átadni, hogy a munkáját ezzel segíteni tudja; egyúttal megköszönte az eddig nyújtott hathatós segítséget.

A **HOP V. számú módosításának** ismertetésére elnök úr átadta a szót **Szatmáriné Szűcs Klárának**, az IH képviselőjének. Az előadás anyagát a csatolt melléklet tartalmazza.

A **HOP zárásával** kapcsolatos tudnivalókat **Németh Réka**, az IH képviselője ismertette. Az előadás anyagát a csatolt melléklet tartalmazza.

A **HOP 3. tengely Közösségi Halmarketing Program keretében megvalósuló közbeszerzési eljárásait Boross Viktor**, az IH munkatársa ismertette. Az előadás anyagát a csatolt melléklet tartalmazza.

Gábor János elnök úr az utolsó előadáshoz észrevételként hozzáfűzte: a halfogyasztás marketingje régi múltra tekint vissza. Ha megnézzük a statisztikákat a halfogyasztás mértéke Magyarországon meglehetősen alacsony volt, nem csak az utóbbi években. A halfogyasztás növelésének céljával komoly marketing munka folyik már régóta, melyben benne van az a veszély is, hogy ha nem elég célzott a marketing, akkor fennáll a lehetőség arra is, hogy olyan haltermékek marketingje kap indirekt támogatást, amelyek nem magyarországi termelőktől származnak. Igaz, hogy ez a halfogyasztást növeli, de a külföldi multinacionális cégeknek az ingyen marketing tevékenységet el kell kerülni. A másik sarkalatos kérdés a helyettesítő termékek árszínvonala. A haltermékek köztudottan nem olcsóak, és az olcsóbb helyettesítő termékeknek (pulya, csirke) ezáltal nagyobb a keletje.

Borbély Gyula úr (Magyar Akvakultúra Szövetség, továbbiakban: MASZ, alelnök) kiegészítésként hozzátette: sokat foglalkozott a szakma a marketinggel. Az elején a marketing 100 %-os támogatottságú programként indult, amely abban az esetben helyes is lenne, ha a résztvevők tartanák magukat ahhoz, amihez kell: azon elv reklámozásához, hogy az emberek egyenek halat. Egy marketing tevékenység akkor lenne hatékony – s ez esetben a 80%-os támogatottság is elfogadható lenne -, ha valamilyen szinten regionálissá lehetne tenni, saját brand-et építeni. Évek óta szeretnék, hogy a marketing egy olyan irányba menjen el, hogy egy-egy térség a saját kis körzetében tudja megteremteni a piacát, felépíteni az imidzsét a helyi termelőknek, s akkor nem kellene 400 km-t utaztatni a halat, hanem azt direkt értékesítéssel helyben lehetne eladni. A sziki ponty, mint márka erre jó példa. A jövőben ennek kellene megteremteni a lehetőségét, mert így a marketing lényegesen hatékonyabb lenne. A magyar fogyasztók többsége nem kalandvágyó, kevésbé ösztönözhető a halfogyasztásra, de ha erre helyi szinten lehetne hatást gyakorolni, úgy jelentős előrelépést tudnának elérni. Több termelő is szervezett már saját költségre programot helyi szinten, és elmondható, hogy azok működtek: ahol addig senki nem fogyasztott halat, ott a hal idővel az ünnepi ebédek egyik főfogásává vált.

Dr. Szathmári László úr (Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége, továbbiakban: MAHAL, igazgató) támogatta Borbély Gyula úr felvetését, továbbá hozzátette: a marketing stratégia kidolgozásánál a négytényezős helyett a hat tényezős módszer alkalmazása javasolt: a 'Publicity' és a 'Production', tehát a nyilvánosság és a termelés ismertetését is foglalja

magában a stratégia, és lehetőség szerint az iskolákban kezdődjön el ez a népszerűsítés, ehhez az *Európai Akvakultúra Szövetség* komoly elméleti támogatást tud nyújtani.

Gábor János elnök úr elmondta, a folytonosság jegyében reméli, hogy a marketing tevékenység intenzívebb és hatékonyabb lesz. A MAHOP-ban az elhangzottakra a támogatási lehetőségek megvannak. A kezdeteknél szeretnék a fogyasztókat megcélozni, tehát a gyermekélelmézésnél és a közétkeztetésnél. Ahhoz, hogy az ágazat előre tudjon lépni és a halfogyasztás növekedjen, a háromlábú stratégiának kell működnie (marketing, termelés, feldolgozás) és természetesen a reklám mögött meg kell, hogy legyen az árualap, megfelelő feldolgozottsági fokon. Remélhetőleg a jövőben a halfogyasztás nem csak statisztikai szinten fog növekedni. Hozzátette, hogy elég sok negatív tényező játszott közre a programozási időszak alatt, pl. a gazdasági válság, az olajválság. Az már önmagában nagy fegyvertény lehet, hogy nem csökkent a halfogyasztás, hanem kis mértékben növekedett, a haltermelő területek is megmaradtak, ami egy igen komoly pozitívumnak is tekinthető.

A MAHOP és a HOP aktualitásairól dr. Mihalic Vivien, a Halászati Alapok Osztály osztályvezetője tartott beszámolót. A HOP legfrissebb aktualitásai: a HOP 2. tengely 7. támogatási körében a megvalósítási határidő szeptember 30. volt, a támogatásról történő lemondások illetve a be nem nyújtott utolsó kifizetési kérelmek következtében az IH kb. 400 millió Ft forrás felszabadulással számolt, és új támogatási kör megnyitásáról döntött.

2015. november 19-én este megjelent a Magyar Közlönyben az **Európai Halászati Alap társfinanszírozásában megvalósuló Halászati Operatív Program 2. prioritási tengelye szerinti, a 2015. évben nyújtandó beruházási támogatások feltételeiről szóló 50/2015. (XI. 19.) MvM rendelet**, ami a nyolcadik támogatási kör megnyitásáról rendelkezik. Az ügyfelek kizárólag gépberuházásra pályázhatnak, a **támogatási kérelmek benyújtási ideje 2015. november 20-25-ig** tart. Az **utolsó kifizetési kérelmek benyújtására legkésőbb január 5-ig** van lehetőség. Osztályvezető asszony felhívta a figyelmet arra, hogy a kérelmekhez tartozó **igazolásoknak** (számláknak) gazdaságilag és pénzügyileg **december 31-ig teljesítettnek** kell lenniük. Ez a jogszabály egyúttal rendelkezett az **az Európai Halászati Alapból a 3. prioritási tengely szerinti közös érdekeket célzó intézkedések támogatásának részletes feltételeiről szóló 17/2014. (III.7.) VM rendelet módosításáról**. Ez a harmadik tengely jelenleg tartó intézkedéseit érinti, ahol a **megvalósítási határidő** eredetileg november 30. volt, a módosítás következtében az **új határidő december 31-e**.

Dr. Szathmári László úr (MAHAL, igazgató) kérdést tett fel ezzel kapcsolatban: gépberuházás esetén a bérelt halastavon működő cégeknek kötelező-e a tulajdonos hozzájárulását a benyújtott dokumentációhoz mellékelnie?

Dr. Selyem Tóth Sándor úr (Irányító Hatósági Főosztály, továbbiakban: IHF, főosztályvezető) válaszában elmondta, mivel ezek mobil gépek, a jogcímrendeletben nem szerepel feltételként, hogy az alkalmazás, felhasználás helyének a tulajdonjogát igazolja a kedvezményezett.

(A kérdéssel kapcsolatban az ülésen elhangzottak utólagos pontosítását a dokumentum végén olvashatják.)

Borbély Gyula úr (MASZ, alelnök) kérdést tett fel: mindkét tengely támogatásaira vonatkozóan várhatóan mikor történnek meg a kifizetések?

Dr. Mihalics Vivien (Halászati Alapok Osztály, osztályvezető) válaszában elmondta, hogy erről az IH egyeztetett az MVH kollégáival, és várhatóan január végén-februárban történnek meg a kifizetések.

Osztályvezető asszony a **MAHOP aktualitásai** kapcsán elmondta, hivatalosan június 29-én nyújtotta be Magyarország az Európai Bizottságnak az operatív programot, amely a későbbiekben a Bizottságtól érkezett észrevételeknek megfelelően átdolgozásra került. Második körben november 6-án került hivatalosan benyújtásra a dokumentum, jelenleg a Bizottság újabb észrevételeit várják a készítőktől. Informális értesülések alapján néhány technikai módosítás végrehajtása szükséges még, ezt követően decemberben várhatóan elfogadásra kerül a MAHOP.

Raimonds Vesers bizottsági kapcsolattartó elmondta, hogy az elfogadás folyamata összetett és sokáig tartó folyamat, amelynek a legutolsó részében jár a program. Jelenleg az interservice időszaka tart, amelynek során az összes érintett bizottsági főigazgatóság áttanulmányozza a programot és jelzi észrevételeit. Ennek az időszaknak a határideje november 26., így várhatóan a könnyen elvégezhető módosításokra vonatkozó észrevételeket még aznap, vagy a következő napon megkapják a készítőktől és a változtatásokat elvégezhetik. Az újbóli hivatalos benyújtás után a Bizottság határozatot hoz a program elfogadásáról és elindítja a forrásallokációt. Mindez mindenképpen megtörténik december 31-ig.

Gábor János elnök úr válaszában kérte, hogy mihelyst rendelkezésre állnak azok a kérések, javítási igények, technikai észrevételek, amiket még el kell végezni, a Bizottság minél előbb küldje meg az IH részére, hogy idővesztés nélkül gyorsítani lehessen az elfogadást ezzel is.

Dr. Selyem Tóth Sándor úr (IHF, főosztályvezető) válaszában jelezte, az IH időben fog válaszolni az észrevételekre.

Raimonds Vesers úr hozzátette, senki nem érdekelt a folyamat késleltetésében. Jelen ülésre is hozott magával informális észrevételeket, amelyeken már el is kezdhet az IH dolgozni.

Borbély Gyula úr (MASZ, alelnök) utólagosan az ellenőrzéssel kapcsolatban megjegyezte: az, hogy nem különböztetik meg a gépeket és az eszközöket, indokolatlanul bonyolítja az ellenőrzést. Ez kellemetlen dolog, mert a kedvezményezettek megpróbálnak eleget tenni az elvárásoknak. Példaként említette a fagyasztó autót a benne található 48 db inox tálcával, amelyeket mind egyedi azonosítóval szükséges ellátni, gyártási évvel stb., amit ésszerűtlennek tart. Jó lenne, ha ezeket bizonyos határig megkülönböztetnék az ellenőrzés során. Újabb észrevételként hozzátette: főleg a kisebb cégeket érintette hátrányosan, főleg azokat, amelyekben elég kalandvágy volt, és elég nagy beruházásokat végeztek el, hogy a támogatás elszámolásakor - miután azt tőketartalékba kell helyezniük – jelentős eredményrontó tényezővel szembesültek, ezt halasztott bevételként kell nyilvántartaniuk, ezáltal az amortizációt nem tudják elszámolni. Hiába csinál egy kis cég egy nagyon jó beruházást, amelyet akár nyereségesen is tud üzemeltetni, de a támogatás olyan mértékben nyomja a pénzügyi mérlegét folyamatosan, hogy a számviteli törvény szerint gyakorlatilag folyamatosan veszteséges lesz. Így a bankokkal szemben nehéz helyzetbe kerül, és ettől függetlenül ez egyébként is jelentős probléma.

Dr. Selyem Tóth Sándor úr (IHF, főosztályvezető) elmondta, a kérdések jók és jogosak, de annyira rendszer szintűek, hogy erre jelenleg biztos választ nem adna, az észrevételeket az IH mindenképpen

megvizsgálja és megpróbálja átvezetni vagy a későbbi pályázati felhívásokban, vagy a jogszabályi környezetben.

Dr. Szathmári László úr (MAHAL, igazgató) egyéb napirendi pontokhoz kapcsolódóan elmondta, hogy amennyiben az IH sajtótájékoztató tartását tervezi, úgy a MAHAL javasolja a Vasúttörténeti Parkban megrendezésre kerülő I. Országos Halértékesítő Vásárt, és a szervezéshez minden segítséget megad. Szintén támogatást nyújtana ez ügyben a Magyar Akvakultúra Szövetség és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara is.

Dr. Viski József úr (IH, vezető) megköszönte a javaslatot és a segítség felajánlását. Jelezte, hogy az IH-nak tudomása van a halvásárról, és mindenképpen tervez sajtótájékoztatót három aktualitás miatt is: a karácsony, valamint annak okán az ünnepek alatti halfogyasztás, továbbá a MAHOP elfogadása; utóbbi kapcsán Kis Miklós Zsolt államtitkár úr, és dr. Viski József IH vezető úr is hivatalos bejelentést tesznek majd a halvásártól függetlenül. Az eddigi tapasztalatok szerint az éppen aktuális ügyek (javarészt ebben az évben a halfogyasztás, mint témakör, illetve annak számítási módszertana volt a középpontban) jelentős számú média megkereséseket eredményeztek. A felsorolt három aktualitás várhatóan összeadódva fogja egymást erősíteni. Dr. Viski József megköszönte az észrevételt és jelezte, az IH partnerként igyekszik a szakmai szervezetet és szaktárcákat bevonni az ügybe.

Gábor János elnök úr ezt követően megköszönte a HOP MB tagok, a tolmácsok, illetve a bizottsági kapcsolattartó munkáját, kellemes ünnepeket kívánt a jelenlévőknek, majd lezárta az ülést.

Budapest, 2015. november 20.

Pontosítás

Gépberuházás esetén a bérelt halastavon működő cégeknek kötelező-e a tulajdonos hozzájárulását a benyújtott dokumentációhoz mellékelnie?

Juhász Zsolt úr (Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága, Feldolgozóipari és Halászati Beruházások Osztálya, osztályvezető) jelezte Dr. Szathmári László úrnak, hogy a támogatási rendelet minden esetben előírja a tulajdonosi hozzájárulás meglétét. Szathmári úr jelezte, hogy akkor ennek megfelelően tájékoztatja az érintetteket.

Valószínűleg félreérthető volt a kérdés és valóban lehetne logikája az önálló gépberuházások esetében a tulajdonosi hozzájárulás mellőzésének, azonban a bérelt területen megvalósító ügyfeleknek a beruházási támogatások esetében általános jelleggel kell megfelelniük annak, hogy az üzemeltetési (fenntartási) időszak utolsó napjáig rendelkezzenek a beruházás megvalósítására vonatkozó tulajdonosi hozzájárulással. Ezen hozzájárulás a biztosítéka a megvalósított beruházások adott határidőig történő működtetésének. Mivel így az ügyfél általi megvalósítás és üzemeltetés biztosított, a tulajdonos ezzel ellentétes – az ügyfél kötelezettségeinek betartását, így pedig a megítélt támogatást veszélyeztető – magatartása esetén az ügyfél polgári peres úton érvényesítheti a tulajdonossal szemben a megszerzett jogait.

Másrészt pedig, az ügyfél az ún. „önálló” (mozgatható) gépeit a tulajdonossal esetlegesen felmerülő probléma esetén valóban el tudja vinni az adott területről, azonban a támogatás akkor is az adott területen az ügyfél által működtetett gazdasághoz tartozik, így az „önálló” gépet is az adott gazdaság érdekében kell felhasználnia. A kért hozzájárulás erre is biztosítékot jelent. Beépített gépek és berendezések esetén – amelynek beszerzésére szintén lehetőség nyílik ebben a támogatási körben – viszont hasonló a helyzet az építési tételekhez, azon helyhez kötöttsége révén.